N°. 112. **DE GRONDWET.** 1858.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 4 OCTOBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De Uitgevers vestigen de aandacht van den handel in het algemeen en van de [illegible] bijzonder op de rubriek »ADVERTENTIEN« in dit Dagblad geopend.

Overal in ons vaderland in aanzienlijken getale verspreid, beloven Advertentien, in deze Courant tegen zeer billijken prijs geplaatst, door de duizende lezers, aan wie ze onder de oogen komen, de vruchten, welke men van Advertentien verwacht.

Berigten van geboorte, huwelijk en overlijden worden door de uitgevers, gratis, in DE INDIËR opgenomen.

JOH. NOMAN EN ZOON.

De Heer GROEN heeft op § 8 van het adres der Tweede Kamer in antwoord op de Troonrede, een amendement voorgesteld. Reeds hebben wij dit amendement onbeteekenend genoemd. Te regt, naar wij meenen; omdat aan de oorspronkelijke bedoeling der § slechts eene meer beperkte beteekenis wordt gegeven. De Regering en de Commissie, beiden, hadden de voorgestelde redactie zoodanig opgevat, dat daaronder in de eerste plaats werden bedoeld de wetten, in het 5de der additionele artikelen opgenoemd; de Heer GROEN wenschte, dat de Kamer uitsluitend op *deze* wetten zoude wijzen. Daartegen was te minder bezwaar, omdat de beloften der Regering trachtten aan te toonen, dat ook zonder deze aanbeveling op het 5de additioneel artikel zou worden gelet, 't geen gewis niet zeer moeijelijk valt, nu zoo vele bouwstoffen daartoe bearbeid, gereed liggen, sommige ontwerpen slechts eene nieuwe aanbieding behoeven, en omtrent een ander ontwerp de taak des Ministers op de schouderen eener Commissie is overgebragt. Bovendien scheen het natuurlijk, dat in eene en dezelfde zitting niet meerdere organieke [illegible] kunnen worden tot stand gebragt. [illegible] zou dan ook [illegible] het amendement van den Heer GROEN te spreken, slechts wenschen wij de aandacht onzer lezers te vestigen op het eerste gedeelte der redevoering, welke die Heer bij deze gelegenheid heeft uitgesproken. Dat gedeelte wordt door ons aan het *Bijblad* ontleend, ofschoon men niet uit het oog behoort te verliezen, dat de Heer GROEN gewoon is, om — hetgeen hij bij zekere gelegenheid »*staketsels*« heeft genoemd — minstens één derde van hetgeen hij heeft *gesproken* uit hetgeen *gedrukt* wordt weg te schrappen.

»Ik had wel gewenscht dat de Commissie van redactie had kunnen goedvinden, in deze paragraaph in te lasschen eenige *toespeling* op de verklaring van het Ministerie van den 26sten April jl. Aan die verklaring — men zou haar *programma* kunnen heeten [illegible] woord gebruik ik liever niet — heeft ik veel [illegible] het Ministerie daarin gewag maakt met [illegible] die *aanbieding* heeft gegeven tot verandering van [illegible] maar ook van eene, indien ik mij de uitdrukking wel herinner — *meer tegenovergestelde rigting* in de interpretatie der Grondwet. Het doet mij leed, dat die verklaring, welke vroeger op den voorgrond gesteld heeft, *langzamerhand op den achtergrond geraakt is*. Ik voeg er bij dat ook die verklaring, waarin veel mij zeer aangenaam was, evenwel vatbaar is voor verscheidenheid van uitlegging; daarom zou ik zeer gaarne bij deze gelegenheid, zoowel als bij eene vroegere, gezien hebben dat de Commissie op het uitlokken van eenige toelichting van dit gewigtig stuk bedacht ware geweest. Nu dit niet geschied is, *zal ik mij niet veroorloven, een amendement voor te stellen*, [illegible] acht het zeer wenschelijk dat de Ministers mogen *goedvinden* inlichting te geven omtrent het rigtsnoer hunner daden; *maar ik zou ik hoogst ongaarne aandrang gebruiken. Ik vrees, dat de houding, welke ik tegen het vorige Ministerie heb aangenomen, het verwijt van, om deze veranderde omstandigheden [illegible] GEWIJZIGD PERSONEEL, tweederlei maatstaf te [illegible].* Ik vrees echter niet te doen uitkomen dat, wanneer ik, om getrouw te blijven aan mijne beginsels, genoodzaakt ben, het Ministerie te bestrijden, ik het doe *met weerzin*: gedachtig dat door dit Ministerie, ondersteund door een aanzienlijk gedeelte der natie, in een belangrijk tijdsgewricht, *eene rigting*, [illegible] van haar leidslieden, mij voor het Vaderland bedenkelijk scheen, *in hare overmagt gestuit is.*«

De heer GROEN constateert alzoo in de Tweede Kamer, — gelijk *de Nederlander* in zijne kolommen — dat het programma van 26 April langzamerhand op den achtergrond [illegible] in dezelfde zitting, waarin diezelfde heer woorden heeft gesproken, waaruit *de Nederlander* heeft willen bewijzen, dat de heer GROEN bovenal »geene oprakeling« wil. Wij meenen, dat het weder op den voorgrond brengen van een partij-stuk, geschreven onder den invloed van den hartstogt, en nu de kalmte is teruggekeerd door elken welgezinde veroordeeld, eene oprakeling *par excellence* mag heeten.

Maar dit daargelaten. De Heer GROEN ziet in dat programma geene verklaring van beginselen, geene openlegging der politiek van het Ministerie. *De Nederlander* maakt dit nog duidelijker, door te verklaren (No. 1004); »De wijziging van *personeel* is, als blijvend *kenmerk*, niet genoegzaam; althans zoolang we niet beter dan tot dusver met de *kenmerkende* beginselen van het gewijzigd personeel bekend zijn.« De Heer GROEN zal het begrijpelijk vinden, dat wij ons veroorloven, juist deze aanhaling, van wege den stijl, in verband te brengen tot *zijne* redevoering in de Tweede Kamer.

Bij vorige gelegenheden — bijkans te ontelbaar, om ze op te noemen — en tegen vorige Ministeriën zijn door den Heer GROEN, met al de scherpte zijner critiek en al het talent van een geoefend ontleedkundige, de geheimste bedoelingen onderzocht geworden; en onophoudelijk is gevraagd: »Waar is uw programma? Wat zijn uwe beginselen?« De Heer GROEN wil thans het woord *programma* niet bezigen; *de Nederlander* verklaart, dat »de vrienden« niet bekend zijn »met de kenmerkende beginselen van het gewijzigd personeel.«

De Heer GROEN heeft alzoo van het Ministerie DONKER-VAN-HALL noch *programma*, noch openlegging van *kenmerkende beginselen* mogen ontvangen.

Ook niet van het vorig Ministerie. Maar dat Ministerie had gezegd: »wacht op onze daden.« *Daden* zouden programma en beginselen tevens openbaren. Het tegenwoordig Ministerie heeft, in de oogen van den heer GROEN en van *de Nederlander*, noch programma gegeven, noch *beginselen* blootgelegd, noch naar zijne *daden* verwezen.

En, op wat wijs handelt nu de Heer GROEN, gedachtig aan zijne doorloopende oppositie onder Willem I, onder Willem II, onder Willem III, onder het Ministerie DONKER-DE KEMPENAER en dat van THORBECKE?

Hij acht het »zeer wenschelijk« dat de Ministers »mogen goedvinden« *inlichtingen* te geven omtrent het rigtsnoer hunner daden; maar hij zou »*ook* nu hoogst ongaarne aandrang gebruiken!«

Nu zijn het niet — gelijk vroeger — beschuldiging van loochening der Souvereiniteit en dergelijke uit de lucht gegrepen argumenten meer, om te dwingen tot verklaring, toelichting en blootlegging van verholenen beginselen. [illegible] het Ministerie moge *goedvinden* eenige inlichting te geven. Maar als men dat niet mogt *goedvinden*; als het *bon plaisir* der Regering mogt leiden tot afwijzing van dezen eerbiedigen, landskinderlijken wensch: dan zou de steeds zoo bescheiden heer GROEN *zelfs geen aandrang gebruiken!*

Nu vreest de heer GROEN zelf wel, dat hem »om de houding welke ik tegen het vorige Ministerie (en tegen alle mogelijke vorige Ministeriën) heb aangenomen« zal worden verweten, dat hij gebruik maakt van »*tweeerlei maatstaf*« — de Amsterdamsche zou zeggen: van eene »ongelijke weegschaal« — en dat wel »om deze veranderde omstandigheden en merkelijk gewijzigd personeel;« maar de heer GROEN heeft onmiddellijk een middeltje bij de hand, om aan te toonen, dat hij *niet* »tweeerlei maatstaf« gebruikt.

Als de heer GROEN namelijk gedwongen mogt worden, dit Ministerie te bestrijden, hij zou het doen »*met weerzin*.« Deze woorden zijn, gelijk de ervaring heeft geleerd, voor de anti-revolutionnairen synoniem aan »*het liefste*«; men moet steeds op de tegenovergestelde rigting bedacht zijn. En wanneer dan de heer GROEN nu zelfs geen *aandrang* wil gebruiken: het is, omdat »door dit Ministerie, eene rigting, die hem voor het Vaderland bedenkelijk scheen, *in hare overmagt gestuit is*.«

De rigting en de overmagt, hier bedoeld, zijn bekend. Het middel tot stuiting is geweest *de wet op de Kerkgenootschappen*. Die wet is echter, volgens de anti-revolutionnaire partij, eene *politieke feil*, eene wet die *verbittert*, *teleurstelt*, *nadeelen heeft* berokkend en waarvan men de *nadeelen* voor de toekomst, nog met *bezorgdheid* te gemoet ziet.

Men ziet, het hoofd der anti-revolutionnaire partij heeft een *geldige* reden, om niet te vreezen, het oordeel dat hij »tweeerlei maatstaf« gebruikt; hij verklaart zeer helder en duidelijk, waarom hij nu *geen* aandrang gebruikt; waarom hij slechts een nederig smeekschrift indient, opdat het der Regering behagen moge, op zijne bescheidene vragen eenig antwoord te geven.

De Regering, die — volgens den heer GROEN — geen *programma* heeft gegeven, geene openlegging heeft gedaan van *kenmerkende beginselen*; die als hare *eenige* daad kan wijzen op eene *wet*, die eene politieke feil is, die verbittert, teleurstelt, nadeelen *heeft* berokkend en *zal* berokkenen, — zoodanig Regering is het volle vertrouwen van den Heer GROEN waardig, en maakt diens kunstmiddeltjes, om tot bekentenis te dwingen, ten eenemale overbodig!

Voor een onverbasterd anti-revolutionnair gemoed moet zoodanige *houding* en zoodanige [illegible] toe te zijn *inconsequentie* en eene *achterstelling* van hetgeen in het oog des Heeren GROEN is het belang des *Vaderlands* uit consideratie voor het »*gewijzigd personeel*.«

In zijne beschouwing over »*Onze tegenwoordige toestand*«, gaat het *Dagblad van Leyden* aldus met zijne redeneringen voort:

»Men heeft ja de ingezetenen een meerder aandeel gegeven in de keuze hunner vertegenwoordigers; maar op eene wijze, die den weg openstelt tot de verregaandste misbruiken; men heeft de zaden van tweedragt gestrooid door eene ongelijke bescherming te verleenen en aan den een onbillijk te onthouden wat men aan den ander even onbillijk toestond.«

Men heeft vermoedelijk het oog op de kieswet en op de onderhandelingen met den Pausselijken Stoel over de organisatie van het R. K. kerkgenootschap. Wat het laatste punt betreft, meenen wij te kunnen volstaan met te wijzen op al hetgeen daaromtrent sedert de April-beweging is voorgevallen, waaruit [illegible] is gebleken, dat het standpunt, zoowel als de handelingen, van het vorig Ministerie [illegible] om een waardig [illegible] te houden op de [illegible], en tevens, voor zoo ver de Regering en voor de rust van het vaderland gewenschte waakzaamheid te betoonen, die eene gelijke bescherming aan allen waarborgt, ook zonder eene voor verschillende, alles- of nietsbeduidende toepassing vatbare Wet. — Wat de kieswet aanbelangt, is eene tweejarige ondervinding o. i. voldoende, om het bewijs te leveren, dat een door verkeerde hartstogten gekenmerkt misbruik harer bepalingen en voorschriften niets te kort doet aan de waarde der wet, die zulks met de beste en meest onberispelijke wetten gemeen heeft, dat hare nuttige strekking door onverstand en vooroordeel kan feilen.

»Men heeft enkele belastingen opgeheven, maar op [illegible] waardoor het geheel de uitwerking miste, die men [illegible] kunnen verwachten.«

De afschaffing der belasting op [illegible] heeft in elk geval vermindering [illegible] van het vleesch ten gevolge, en [illegible] omstandigheden, die den [illegible]. De belasting bezwaart, in [illegible] de wijze van invordering,

onder alle omstandigheden den koopprijs der voorwerpen van eerste levensbehoefte.

»Men zal toch wel niet in ernst volhouden, dat de ontwikkeling van handel, nijverheid en landbouw, dat de meerdere opbrengsten onzer Oost-Indische bezittingen, aan de maatregelen te danken zijn, door de voormalige bewindslieden genomen.«

Zou men in opregtheid durven beweren, dat o. a. de scheepvaartwetten zonder eenigen belangrijken invloed gebleven zijn, op onzen binnenlandschen handel, nijverheid en landbouw? Mag het oordeel partijdig worden genoemd, dat aan de onderhandelingen met de Nederlandsche Handelmaatschappij een niet onbeduidend voordeel in de opbrengst der O. I. aanvoeren moet worden toegekend? Kan de regeling der brievenposterij, van het muntwezen, de waarborg van gouden en zilveren werken ongenoemd blijven, als met een onpartijdig oog het werk der voormalige bewindslieden wordt gade geslagen? Behoort eene volkomene openbaarheid van het geldelijk beheer niet als een uitnemend middel te worden beschouwd tot bevestiging van het algemeen vertrouwen?

Het *Dagblad van Leyden* zal zich, in den kring, waarin het zich beweegt, verdienstelijk maken, als het »onze tegenwoordige toestand« met een onbeneveld oog doet beschouwen. Dat vordert de regtvaardigheid jegens een afgetreden Ministerie; — het belang van de tegenwoordige Ministers, die den bestaanden toestand erkennen, huldigen, en tot tot dusver nog in geen enkel opzigt trachten, te wijzigen, integendeel er op steunen, — maar ook de waardigheid des Konings, die het afgetreden Ministerie niet dan op zijn verlangen, bij eene exceptionele gelegenheid, ontsloeg.

Buitenland.

ENGELAND.

De aandacht is in de jongste dagen meer dan ooit gevestigd op het Oostersche vraagstuk. De dagbladen behelzen deswege belangrijke beschouwingen, welke echter veelal de herhaling zijn van hetgeen zij in de vorige weken hebben gezegd. Den 1 October heeft echter de *Times* in eene hoogst merkwaardige redenering, welke op een in een ministerraad genomen krachtig besluit schijnt te doelen, waarmede ook het afzenden van eene nieuwe vloot uit de Engelsche wateren, gedeeltelijk naar de Middellandsche zee in verband schijnt te staan. Terwijl de *Times* aan dat afzenden van eene versche scheepsmagt vroeger den glimp wilde geven, alsof dit niets ongewoons was, dat zij ter vervanging van de thans aanwezige vloot voor de Dardanellen zou kunnen strekken, vindt men in het jongste N°. van het blad geenerlei verontschuldiging, maar wel een fellen toon tegen Rusland en niet minder tegen Oostenrijk. Het is alsof de tijding ontvangen ware, dat laatstgemeld rijk zich voor goed van de Conferentie had afgescheiden en zich, ter zake van de Oostersche aangelegenheden, geheel aan Rusland had aangesloten. »Indien de Czaar, zegt het blad, eene der vier mogendheden van de soort van algemeen bondgenootschap kan aftrekken, dat tegen hem is zamengesteld, dan schijnt hij ten opzigte van Oostenrijk daartoe de meeste kans te hebben; en, daar die mogendheid alreeds hare toetreding tot zekere voorstellen van de conferentie heeft teruggenomen, moet er blijkbaar eenige gelijkheid in de inzigten nopens toekomstige besluiten bestaan. Oostenrijk is aan Rusland dankverschuldigd voor de hulp, die het tegen zijne eigene opgestane onderdanen, in zeer hagchelijke omstandigheden, toen het Keizerrijk woedde, verleend heeft. Die hulp heeft niet alleen eene groote verpligting opgelegd, maar ook eene staatkundige zamenstemming tusschen de twee absolute hoven tot stand doen komen, waarvan een zijner krijgsmagt gezonden heeft om het andere te beschermen.«

De *Times* meent, dat Oostenrijk tot het omzien naar hulp bij Rusland verpligt is, omdat het zich op zijne eigene Staten zoo weinig verlaten kan; doch het blad gelooft tevens, dat eene volkomene onderschikking van Oostenrijk aan Rusland, ook wat de buitenlandsche staatkunde betreft, en tot begunstiging van eenen oorlog, met den verderfelijk in de gevolgen voor Oostenrijk zijn kan zijn. Het zegt dat het opdringen met geweld van vorderingen, als die van Rusland aan Turkije, zoo, mogen met het volkenregt, en met het staatkundig evenwigt, dat de engelsche en fransche regeringen reeds verklaard hebben, dat zij dat niet zouden kunnen dulden, maar dat zij verlangd hadden, dat hieromtrent overeenstemming van alle europesche groote magten hadde geheerscht. Dit is intusschen geval niet. Rusland blijft bij zijne aanmatigingen volharen, zoo het schijnt, Oostenrijk aan zijne zijde. Nu hebben ook de beide groote Westersche Staten gemeend, hunne scheepsmagt voor het tooneel der gebeurtenissen te moeten zenden. De engelsche ministers hebben nog dezer dagen op voldoende wijze hunne staatkunde in het licht gesteld, welke zoo duidelijk is, dat men in Engeland den grooten zegen des vredes hoogelijk op prijs stelt; doch dat men ook weet tot welk offer, die niet kan behouden worden: zoodat men er tot den krijg gereed is.

De *Times* staat er bij stil, dat men hiervan in het buitenland diep doordrongen moet zijn; dat eene andere meening deswege alleen zou kunnen berusten op eene volstrekte onkunde van het Britsch karakter; dat Engeland zeker niet geneigd is, om op eene ligtvaardige wijze eenen oorlog aan te vangen, doch dat het aan den anderen kant dien niet zoo gemakkelijk opgeeft; dat het ten volle bekend is met hetgeen een besluit van zoo veel gewigt kost, doch dat, als het ongelukkig de keus moest doen, en het niet anders kan, spoedig de blijken zouden worden geleverd, dat de tot dus verre betoonde toegeeflijkheid niet aan zwakheid moet worden geweten.

Het blad voorziet echter, dat als het eerste kanonschot aan de oevers van den Donau valt, er geen sprake meer van Turken noch Grieken zoude zijn; dat een van deze bevolkingen niet ligt meer op het tooneel zoude terugkeeren; doch dat een algemeene oorlog zou ontbranden, en behalve dien, de thans slecht onder bedwang gehouden, onderling vreemde bestanddeelen van den Oostenrijkschen Staat, weder in gisting en omwenteling zouden geraken, welke naar Italie zoude overslaan.

Het blad besluit aldus: »De groote mogendheden hebben zeker geene gevoelens van buitensporige vijandigheid tegen Rusland aan den dag gelegd; zij hebben eenen onverantwoordelijken aanval, niet alleen tegen de regten van Turkije, maar tegen het Europesche volkenregt, met voorbeeldelooze toegeeflijkheid behandeld. Het was een ontwijfelbare grond tot krijg, toen Russische troepen in Turkije binnentogen, en toch werd die niet aangegrepen, om tot oorlog over te gaan. De Ottomannische Porte hield op in eenen staat van vrede te zijn, toen een vreemd leger met vijandige inzigten op haar gebied gekampeerd was, en toch zijn de vereenigde vloten van de westelijke mogendheden buiten de Dardanellen gestationneerd gebleven, in plaats dat zij, zoo als ze nu met alle regt hadden mogen doen, in eens in de wateren van Konstantinopel binnenkwamen. Zelfs de vorderingen van Rusland, welke het voorwendsel tot dezen inval hebben opgeleverd, en waarvan de aard onhoudbaar was verklaard, werden nogtans door de Conferentie in overweging genomen; en het is ook niet beweerd, dat de beslechting, welke uitlegging men er ook aan geve, beleedigend of onregtvaardig jegens het hof van Petersburg was. Deze handelingen, welke niet alleen door den wensch naar vrede in het algemeen, maar door den bijzonderen [illegible] der zaak werden ingegeven, leveren een voldoend bewijs op, dat Rusland niets tegen de staatkunde van de bemiddelaars kan inbrengen. De Czaar heeft voorzeker van de zijde der Europesche mogendheden eene grootere mate van toegefelijkheid ondervonden, dan zijne aanmatigingen verdienden; en dit alleen moet een Souverein, zoo loos als hij, wel de overtuiging geven, dat indien er een verklaarde tegenstand tegen zijne aanmatigingen wordt geboden, die tegenstand gegrond was op een vast besluit, en dat men dit denkelijk niet zoo spoedig zal herroepen noch zonder gevolg laten.«

— Dezer dagen heeft dr. Bouring, die onlangs uit China is teruggekeerd, te Londen in eene openbare vereeniging, eenige berigten over zijn verblijf aldaar medegedeeld en onder anderen de groote mate van onderwijs in het licht gesteld, welke in dat rijk aan de jeugd wordt gegeven. Hij schreef daaraan het bestaan van het Chinesche rijk, gedurende zoo vele zware schokken, toe; eerbewijzen en andere prikkels werden aan de kweekelingen gegeven, die het meest te uitmunten. Dr. Bouring hoopte, dat de betrekkingen tusschen Engeland en China van [illegible] zouden [illegible] deldrijvende Staat.

— Er zijn berigten uit Australie van het begin van Junij. Zij behelzen vele bijzonderheden over den toenemenden bloei der kolonie Victoria en van de Australische volksplantingen in het algemeen. Verscheiden nieuwe goudstreken waren ontdekt.

De markt van Australie was overvoerd, zoodat waarschijnlijk vele goederen beneden de verwachte prijzen zullen worden verkocht, te meer, daar zij terstond of vrij spoedig van de hand moeten gezet worden, de kosten van opslaan in pakhuizen zou de vruchten van de onderneming geheel doen verliezen.

De *New Quarterly Review* van deze maand deelt de volgende interessante anecdote mede: Velen onzer lezers zullen welligt getuige zijn geweest, van de plegtigheid, waarmede wets-ontwerpen van het Lagerhuis naar het Hoogerhuis worden overgebragt. De vertegenwoordiger van het Lagerhuis treedt buigende voorwaarts; de Lord Kanselier komt hem tot op den grond, buigende te gemoet; de griffiers en de klerken van het Huis buigen zich, herhaaldelijk ernstiger dan Mandarijnen. Bij de gelegenheid, die wij thans bedoelen, had de *Times* des morgens medegedeeld, dat de echtgenoote van den Kanselier van eene dochter was bevallen en het was algemeen bekend, dat hij liever een mannelijken afkomeling zou hebben gehad. De bekende Billij Holmes, vertegenwoordigde het Lagerhuis en hij diende een wets-ontwerp in, ten einde eenige landeigenaren in staat te stellen, schenkingen van pacht te doen. De groote »inflamer« trad voor met de drie gewone buigingen en kondigde de wet aan door met luider stemme te zeggen: »Mylord, een wets-ontwerp ten einde, — waarop hij zacht liet volgen: »u in staat te stellen alleen »mannelijke kinderen te krijgen.« De Lord Kanselier nam het stuk aan, boog met indrukwekkende deftigheid en zeide: »Loop naar den d...... »Ongeveer een vijftal personen hoorden dit »*à part*« de overige toeschouwers waren zeer getroffen door deze ernstige ceremonie.«

FRANKRIJK.

Eerstdaags zal aan de Parijsche beurs eene schikking in werking komen, waardoor voortaan regelmatig van overheidswege zal worden kennis gegeven van de per telegraaf aankomende Londensche beursberigten, die thans zooveel invloed op de Parijsche beurslieden hebben.

— Het nieuwe kanaal tot verbinding der rivier de Marne met den Rhijn staat thans voor het algemeen vervoer open, en de scheepvaart is er reeds vrij levendig (*zie Duitschland.*)

— De jongste berigten uit het Oosten hebben aan de oorlogsgeruchten weder voedsel gegeven en werkelijk schijnen, gelijk in Engeland, maatregelen genomen te worden, om zich tot eene mogelijke verstoring van den vrede van Europa voor te bereiden. Het gewone verlof bij het leger worden thans niet verleend; en men wacht soortgelijken maatregel bij de scheepsmagt.

BELGIE.

Het gerucht van eene aanstaande wijziging in het ministerie wordt door een der hoofd-organen van de behoudende partij, de *Emancipation*, wedersproken. Men had gezegd, dat de voorzitter van den ministerraad, de heer de Brouckere, wegens eene oneenigheid met den Koning, zou aftreden, tegelijk met den minister van oorlog. Volgens het genoemde Belgische dagblad is deze verandering voor als nog niets meer dan een wensch der liberalen.

— Volgens eene officiële opgave zijn van 16 tot 25 September de volgende aanzienlijke hoeveelheden graan ter consumtie ingevoerd: 6,627,059 kil. tarwe, 2,125,496 kil. rogge, 1,026,499 kil. garst, enz. De uitvoer daarentegen is in dien tijd onbeduidend geweest.

— De heer d'Oliveira, lid van het Engelsche parlement, die zich naar Duitschland begeeft om aldaar [illegible] den wijnbouw en handel in te stellen, is te Brussel aangekomen.

— De steenkolen zijn in verscheiden streken in prijs gerezen; naar de hoedanigheid worden zij tot 90 centimes tot een frank per mud betaald.

DUITSCHLAND.

Dezer dagen hebben in de Duitsche Staten de inspectien over de bonds-contingenten van wege de Bondsvergadering plaats gehad. Over den afloop daarvan laat een Berlijnsch ministerieel blad zich aldus uit: »De uitkomsten waartoe het gehouden onderzoek geleid heeft en die ook ten aanzien der contingenten van de kleinere staten zeer gunstig zijn, moeten als dubbel heugelijk beschouwd worden, wanneer men in het oog houdt, dat sedert 1847 geene dergelijke inspectien hadden plaats gehad. Hieruit blijkt ook de opregte wil van alle duitsche regeringen, om de weerbaarheid van den duitschen Bondsstaat in onverminderde kracht te handhaven; en het duitsche volk mag zich dus overtuigd houden, dat hoe ernstig de politieke verwikkelingen ook worden mogen, het duitsche volk, aangevoerd door Pruissen en Oostenrijk, altijd in staat zal wezen om de aan het zelve toekomende belangrijke rol op het staatstooneel met waardigheid te vervullen.«

— De kooplieden en schippers, die bij den Rijnvaart belang hebben, hebben vele verzoekschriften aan de centrale commissie voor die vaart gerigt, ten einde de afschaffing te vragen van de regten, die daardoor nog drukken; zij zijn daartoe genoopt ten gevolge van de meerdere ontwikkeling, die de Fransche-Rijnvaart door het kanaal van de Marne zal erlangen. Thans reeds gaat alle katoen naar Zwitserland en het zuiden van Duitschland van Havre. De vermindering der Rijntollen in 1851 wordt, als weinig beteekenend tegen de nieuw geopende gedrukte mededinging, beschouwd. Het vervoer van de rails voor de spoorwegen in Zwitserland heeft in den afgeloopen zomer niet, zoo als gewoonlijk, over Rotterdam, den Rijn opwaarts plaats gehad, maar van Engeland regtstreeks op claire en door Belgie, Commercy en verder per spoorweg naar Bazel. De petitionnarissen zeggen dat, indien de Rijnvaart niet van bezwarende tollen wordt ontheven, die bijna geheel zou vervallen.

PRUISSEN.

Sommige buitenlandsche dagbladen hebben [illegible] dat de goede verstandhouding tusschen Rusland [illegible]

tenrijk en Pruissen had opgehouden, en dat zulks ten overvloede bleek uit de omstandigheid, dat de koning van Pruissen de wapenoefeningen bij Olmutz niet heeft bijgewoond. Van goederhand wordt verzekerd, dat dit beweren geen grond hoegenaamd heeft, en men niet uit het oog moet verliezen, dat aan den keizer van Oostenrijk een bezoek is gebragt door den keizer van Rusland, die zich in een naburig rijk ophield; — dat dit bezoek meer als een blijk van persoonlijke hoogachting en welwillendheid, dan als eene daad van staatkundige beteekenis moet worden aangemerkt; — eindelijk, dat de koning van Pruissen dit jaar reeds een bezoek heeft afgelegd bij den keizer van Oostenrijk, en bij de wapenoefeningen te Olmutz eenigermate vertegenwoordigd is door zijnen broeder, den prins van Pruissen.

— Den 29 Sept. is prins Frederik der Nederlanden in welstand te Berlijn uit Petersburg aangekomen. Men begon zich reeds eenigermate te verontrusten over het lot van het stoomvaartuig *Adler*, aan boord waarvan zich Z. K. H. bevond. Den 28 is dat vaartuig, na met zeer zwaar weder te kampen te hebben gehad, te Swinemunde aangekomen.

— Men wil weten, dat de hertogin van Orleans eerlang Berlijn zal bezoeken. Den 28 is de genoemde vorstin met hare beide zonen te Eisenach aangekomen. Het uiterlijke voorkomen van den graaf van Parijs, die thans den ouderdom van 15 jaren heeft bereikt, wordt zeer geroemd.

SARDINIE.

Men berigt uit Turin, van 30 Sept., dat de graaf van Apponij, gezant van Oostenrijk bij het hof van Sardinië, den vorigen dag met een onbepaald verlof vertrokken was, zoo als reeds voor lang was voorzien. De Oostenrijksche legatie zou door den zaakgelastigde, graaf Paar, worden beheerd.

SPANJE.

De geruchten, welke hebben geloopen wegens de bijeenkomst van de Cortes, verlevendigen zich meer en meer; men zegt zelfs, dat het nieuwe kabinet ze tegen den 15den November zal bijeenroepen.

RUSLAND.

Brieven uit Warschau melden, dat de groote wapenschouwing, welke de keizer zal bijwonen, den 2 Oct. aanvangen en tot den 6 zouden aanhouden.

TURKIJE.

De staat van het Oostersche vraagstuk neemt weder een eenigzins bedenkelijker aanzien aan. De krijgstoerustingen van de Turksche en Russische zijden duren voort; de Engelsche vloot uit het Kanaal (*zie Engeland*) is Donderdag jl., gedeeltelijk althans, naar de Middellandsche zee vertrokken, zoodat de *Morning Herald* hierin tegen den *Times* gelijk had; de Engelsche ministerraad heeft Vrijdag eene buitengewone vergadering gehouden, waarin gewigtige beraadslagingen over het Oostersche [illegible] plaats hadden.

Van de andere zijde verneemt men, dat de Keizer van Rusland aan den Britschen gezant te Olmutz vredelievende verzekeringen gegeven heeft, doch altijd met vasthouding aan zijn besluit, om de nota van Weenen onveranderd te laten; terwijl de Divan tot dusverre niet minder krachtig bij zijn voornemen blijft, om die nota niet anders dan gewijzigd aan te nemen.

Oostenrijk schijnt zich, na de zamenkomst des Keizers te Olmutz, meer nog dan vroeger aan Ruslands staatkunde betrekkelijk het Oosten te hebben aangesloten, en daardoor de krachtige houding van de twee groote Westersche mogendheden te hebben uitgelokt; Pruissen meent men, dat eene onzijdige houding in acht neemt, althans voor het oogenblik poogt te bewaren.

Frankrijk en Engeland, eindelijk, naar den toon der half-officiële bladen en de bewegingen der scheepsmagten [illegible] besloten te hebben de nota van Weenen voor [illegible] van Rusland niet meer als de afdoende regeling te beschouwen, en de Oostersche zaken uit een meer algemeen oogpunt te beoordeelen, waarbij het niets minder geldt dan de keus tusschen den vrede of oorlog der wereld.

Hoe bepaald sommige tolken in Frankrijk en Engeland zich ook in dien geest uitlaten, blijft de diplomatie blijkbaar nog werkzaam en heeft men nog geenszins de hoop op eene vredelievende uitkomst opgegeven. Immers meldt men, dat de Britsche gezant te Konstantinopel steeds er op uit is, eene verandering van Ministerie te bewerken, in een vredelievenden geest. Daarenboven wordt het saizoen te verre verloopen geacht, om eenige belangrijke krijgsverrigtingen te land of ter zee, in of nabij Turkije te doen, men houdt men het er dus voor dat de zaken den geheelen winter slepende zullen blijven, zoodat men nog allezins hoop heeft, dat er inmiddels eene of andere uitkomst zal gevonden worden, daar, bij alle krijgsvertoon, de behoefte aan het behoud des vredes algemeen diep gevoeld wordt.

Den 22 was men te Konstantinopel met de weigering van Rusland van de door Turkije verlangde wijzigingen in de nota algemeen bekend geworden; doch dit had geene gisting noch ongeregeldheid veroorzaakt.

Een half-officieel Oostenrijksch blad verzekert, dat er te Olmutz over eene nieuwe regeling van het Oostersche geschil zou zijn onderhandeld, welke aan de Porte zou worden onderworpen. De beurs van Weenen schijnt het vertrouwen op het behoud des vredes gedeeld te hebben; doch de Londensche beurs van jl. Zaturdag was eenigzins flaauwer.

EGYPTE.

Dezer dagen is gemeld, dat de vreemde consuls pogingen hadden aangewend om den verbods-maatregel wegens den graanuitvoer te doen schorsen; de minister des onderkonings, Stephanus-beij, had, in afwachting van het besluit zijns meesters, op zich genomen dezen bedoelden maatregel vooreerst buiten werking te laten; zoodat de uitvoeren van granen op eene ruime schaal voortgingen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG, 3 OCTOBER.

De Voorzitter brengt, namens de commissie, belast geweest met het aanbieden van het adres aan den Koning, rapport uit. Het antwoord van Z. M. is bereids medegedeeld. — Bedanken der commissie.

Zijn ingekomen drie Kon. boodschappen; ten geleide van een gelijk getal ontwerpen van wet, als: 1o. betrekkelijk het bouwen binnen zekeren afstand van vestingen; 2o. tot vereffening van het te kort, dienstjaar 1848, door voordeelige sloten van andere dienstjaren; 3o. tot amortisatie en aflossing van nationale schuld. — Drukken, ronddeelen en verzenden naar de afdeelingen.

De VOORZITTER deelt mede, dat benoemd zijn tot rapporteurs over de volgende ontwerpen van wet, als: 1°. tot bekrachtiging der overeenkomst tusschen den Minister van Kolonien en de Nederlandsche Handelmaatschappij, de heeren: Rochussen, Schimmelpenninck, Stolte, Meeussen en Rijk; 2°. houdende de begrooting der uitgaven voor de landsdrukkerij van 1854, de heeren: Boeije, van Foreest, van Deinse, Mackay en Hugenholtz; 3o. betrekkelijk de inkwartiering, onderhoud van krijgsvolk, enz., de heeren: Elout, van Nispen, Storm v. 's Gravesande, Mackay en de Kempenaer; 4°. verklaring van algemeen nut van den aanleg van een kunstweg in Friesland, de heeren: v. Engelen, Gisting, Rochussen, Meeussen en Sleeswijk Veening; 5°. regeling van het muntwezen in de West-Indien, de heeren: Rochussen, Dirks, van Lijnden, Meeussen en Gevers; 6°. Hoofdstuk II der staatsbegrooting voor 1854, de heeren: Rochussen, v. Nispen, v. Rappard, Slicher en Groen; 7o. Hoofdstuk III, de heeren: Elout, de Man, v. 's Gravesande, Strens en Gevers; 8o. Hoofdstuk IV, dezelfde heeren.

De heer VAN GOLSTEIN, het woord gevraagd hebbende, herinnert aan het in de vorige vergadering door den Minister van kolonien toegezonden verslag, over den staat en het beheer der O. I. bezittingen over 1850, welk verslag in handen is gesteld eener commissie, om daarover rapport uit te brengen. Ten gevolge van de ontbinding der Kamer, is echter dit rapport niet uitgebragt, hetgeen hij echter nog al wenschelijk zou achten, ook om na te kunnen gaan, in hoeverre bedenkingen en aanmerkingen, omtrent vroegere verslagen gemaakt, nog geacht kunnen worden te blijven bestaan. Hij stelt mitsdien voor, ten gemelde einde op nieuw eene commissie te benoemen.

De heer VAN HOËVELL, die gaarne den wensch zou deelen, dat een rapport, als hier bedoeld, nog zou worden uitgebragt, vindt daarin echter bezwaar, omdat het verslag door den Minister, niet aan deze, maar aan de ontbonden Kamer is toegezonden. Ook het Reglement van Orde der Kamer verzet zich tegen het gedane voorstel.

De heeren V. GOLTSTEIN, STORM VAN 'S GRAVESANDE en v. NISPEN verdedigen het voorstel [illegible] deel, dat het reglement van orde [illegible] geboden ontwerpen, maar van een geval zoo als hier zwijgt; dat het verslag is in het bezit der Kamer; dat de eenige vraag dus is, of zij het regt heeft ten deze eene commissie te benoemen, ten einde van het ter griffie berustende stuk gebruik te maken, dat het verslag een uitvloeisel is van de Grondwet, enz.

De heeren VAN RAPPARD en VAN HOËVELL hebben op een en ander geantwoord, dat door de ontbinding der Kamer inderdaad alle werkzaamheden opgehouden hebben; dat uit het verslag omtrent de herziening van het reglement blijkt, dat art. 132 alleen sloeg op art. 98 Gwt, en geenzins op art. 99, want dat het bij ontbinding van zelve sprak, dat alle werkzaamheden als geëindigd moeten worden beschouwd; dat dit ook zoo door de nieuwe Vergadering is begrepen; want dat anders aan 43 rapporten gevolg zou zijn gegeven; dat de grondwettige verpligting tot indiening van het verslag wel verbindend was voor den minister, maar niet voor de Kamer; dat een rapport niet alleen zou blijven in de Kamer, maar ook naar buiten zou werken, vermits dit aan den Minister zou worden verzonden.

Bij hoofdelijke omvraag is het voorstel van den heer VAN GOLTSTEIN verworpen met 25 tegen 16 stemmen. — *Voor* de heeren: de Bom, Rochussen, Graaf Schimmelpenninck, Groen, Hoffman, de Brauw, Bali, van Nispen, van 's Gravesande, van Deinse, van Goltstein, Boeije, Rijk, Franck, Veening, en ...

Na het uitbrengen van eenige verslagen op verzoekschriften, bij monde van den heer Boeije, is de zitting gescheiden.

's Gravenhage, 3 October.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Opsterland jhr. F. A. Lycklama à Nyeholt.

Ter vervulling der vacature van eene der predikants-plaatsen bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Breda; zijnde eene Koninklijke collatie, is benoeming uitgebragt op den heer W. van Wetering Az., predikant te Nieuwenhoorn.

Z. M. heeft aan de besturen der gemeenten, Stad Almelo en Tubbergen, vergunning verleend tot aanleg der gemeenschappelijke kosten van beide gemeenten, met ondersteuning van het Rijk, van een kunstweg van verbrei̇zelde keijen en grind, ter lengte van 13,336 ellen, van Almelo over Tubbergen tot de Hannoversche grenzen in de rigting van Ulsen, benevens concessie tot tolheffing op den weg nadat die zal zijn voltooid.

Men verneemt, dat de heer Generaal Majoor titulair van het Indische leger, Ridder de Stuers, die sedert een twaalftal jaren zich met verlof hier te lande bevindt en in dien tusschentijd o. a. dezen rang heeft verworven, thans benoemd zal worden tot kommandant van het Indische leger, ter vervanging van den hertog Bernard van Saxen-Weimar, en van den generaal majoor C. Backer, die bijna onafgebroken in Indie gediend en zich door zijne wapenfeiten bij Bali zoo verdienstelijk heeft gemaakt.

Reeds moet de heer Ridder de Stuers de gelukwenschen ontvangen, die hem wegens deze benoeming gebragt worden.

Het is bekend, dat in de residentie een schoon en goed gemeubeld gebouw bestaat, bestemd tot woning voor den commissaris des konings in de provincie Zuid-Holland.

De heer van der Heim van Duivendijke is echter niet voornemens dat gebouw te betrekken; maar heeft het dezer dagen verhuurd, met meubels en al, aan den secretaris der Engelsche ambassade.

Heden nacht is uit deze residentie naar Brussel vertrokken Z. Excell. den heer Baron L. J. Gericke van Herwijnen, Nederl. Minister bij het hof van Belgie.

Naar men verneemt zijn de teekeningen en het ontwerp tot het verbouwen en aanleggen van de [illegible] kerk in gereedheid, waarvan men de aanbesteding spoedig te gemoet ziet.

Men verneemt, dat Z. M. niet bij gelegenheid van de opening van den Aken-Maastrichtschen spoorweg, maar in de lente van het volgende jaar, eene reis naar Limburg zal ondernemen.

Z. M. heeft nog tijdens zijn verblijf te Utrecht benoemd, tot kommandeur van de Orde der Eikenkroon, den heer mr. L. Craeyvanger, secretaris van het collegie van curatoren der Utrechtsche Hoogeschool.

In de residentie is aangekomen de heer E. de Tiesenhausen, kolonel der genie, in dienst van Z. M. den Keizer aller Russen, die door zijn gouvernement belast is met het opnemen der Hollandsche spoorwegen.

Z. M. heeft bepaald, dat voor de officieren van den generalen staf, de degen zal vervangen worden door eene sabel, volgens het model bij de kavallerie in gebruik, en dat zij te paard tevens zullen zijn voorzien van eene sabeltasch met portefeuille.

Men verneemt, dat aan den Noordwal alhier een gebouw in gereedheid is gebragt, om te dienen tot cholera-hospitaal. Gelukkig hebben zich tot hiertoe slechts weinige gevallen in de residentie voorgedaan. Het hospitaal bevat dan ook slechts twee lijders. Tot doctoren bij die inrigting zijn aangesteld de heeren Holtrop, de Ligt en Blom Coster. Zij wisselen elkander beurtelings af. Een der geneesheeren blijft den geheelen nacht in het gesticht. Het gemeentebestuur heeft aan de geneesheeren volkomene vrijheid gelaten ten aanzien van de keuze der geneesmiddelen.

Het academisch Munt- en Penningkabinet te Leiden heeft, van wege 's Rijks muntcollegie te Utrecht dezer dagen twee gedenkpenningen ontvangen; de een op het bezoek van Z. M. aan de stad Utrecht, de andere op de bezigtiging door Z. M. van 's Rijks [illegible]

Eergisteren werd aan de Hoogeschool [illegible] tot doctor in de chirurgie bevorderd [illegible] Fr. Reinderhoff, med. et art. obs. doctor, [illegible] Enkhuizen.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op 2 October: 24 cholera-lijders, 13 hersteld en 9 overledenen.

Men schrijft uit Delftshaven, dat aldaar tot gisteren ruim een twintigtal personen aan de cholera zijn overleden. Het stedelijk bestuur had reeds spoedig eene doelmatige zaal tot verpleging van behoeftige lijders in gereedheid gebragt, doch daarvan was tot nu toe geen gebruik gemaakt.

In het cholera-hospitaal te Amsterdam zijn op 1 October opgenomen 12 lijders, hersteld 1, overleden 4, in behandeling gebleven 34.

De totale opgaven der sedert 18 Sept. tot heden in het hospitaal verpleegden is, ingekomen 89 lijders, hersteld 14, overleden 41, in behandeling gebleven 34. Het totaal der aangiften bij de centrale cholera-commissie van 7—30 September, bedraagt 301 aangetasten terwijl bij den burgerlijken stand over dat tijdsverloop 196 als overledene zijn aangegeven.

Men meldt uit Dordrecht, dd. 30 Sept.: Onder vele rampen, door den vreesselijken storm en daarbij gepaarden hoogen watervloed van Maandag, 26 Sept. jl. veroorzaakt, vernemen wij nog, dat op de zalmvisscherij *Ons Genoegen*, onder de gemeente Lindt, nabij deze stad, al de visscherswoningen aldaar eene prooi der golven zijn geworden. De bewoners dier woningen, bestaande uit vijf huisgezinnen met man, vrouw en kinderen, benevens eene oude moeder, zijn daardoor van alles beroofd; al hunne have en bezittingen zijn door den vloed verslonden, terwijl zij niet dan met veel gevaar hun leven hebben kunnen redden. *D. C.*

In de zomervergaderingen der verschillende provinciale commissiën van ons land zijn geëxamineerd en toegelaten: 49 onderwijzers tot den tweeden rang; 54 onderwijzers tot den derden rang; 74 onderwijzers tot den vierden rang; 2 personen hebben eene acte van toelating tot huisonderwijzer verkregen; 33 personen zijn toegelaten als schoolhouderessen en 3 personen zijn als huisonderwijzeressen toegelaten.

Men schrijft uit *Amersfoort*, 30 Sept. Eenige kiezers wenschten voor het lidmaatschap van onzen gemeenteraad aan te bevelen den heer [illegible] Gordon, hypotheek-bewaarder [illegible] weigerde die aanbeveling zelfs als advertentie op te nemen! De heer Gordon is een braaf, kundig en geacht ingezeten en.... een neef van Thorbecke.

Men leest in het *Weekblad van den Helder*: Z. M. fregat *Doggersbank*, kapt. ter zee de Smit van den Broecke, wordt binnen weinige dagen alhier verwacht om victualie in te nemen en zal vervolgens naar de Middellandsche Zee stevenen; daar het des Konings intentie is, dat, bij de verwikkeling der oostersche kwestie, alle beschikbare Bodems zich in den Archipel zullen vereenigen. (?)

< Uit Baardwijk wordt ons geschreven: Dezer dagen is de onderwijzer te Veen in het land van Altena aan de cholera bezweken. Ook wordt verhaald dat te Loon op Zand een sterfgeval aan genoemde ziekte heeft plaats gehad.

Het is gebleken dat er geene doorbraak nabij Geertruidenberg heeft plaats gehad, maar alleen door overstrooming de vele ongelukken zijn gebeurd. Nog altijd [illegible] achter de Langstraat van Besoijen tot [illegible] geheel onder water.

Men berigt uit [illegible], dat aldaar sedert den 27sten tot den 29sten Sept. [illegible] opgevischt, die in den jongsten storm in de polders van den Biesbosch verdronken zijn. Uit Loon op Zand en uit 's Gravenmoer zijn 8 personen vermist en wel 4 uit elk dezer beide plaatsen.

Het collegie *Zeemanshoop* heeft eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren L. A. Bienfait en A. Kooij, reeders, J. H. Visscher, haven- en dokmeester, J. A. de Haas en S. Veenstra, koopvaardij-kapiteins, Jakob Swart, lector in de wis- en zeevaartkunde en mr. W. J. C. van Hasselt, secretaris van het collegie, ten einde de middelen te beramen, om bij de nederlandsche koopvaart het stelsel der stroom- en windkaarten van den heer Maurij meer en meer bekend te maken en om de scheeps-bevelhebbers aan te moedigen hunne waarnemingen tot dat stelsel in verband te brengen en de resultaten aan de commissie bekend te maken.

In de vergadering van den gemeenteraad van Tiel op den 1sten dezer gehouden, is besloten dit jaar aldaar geene kermis te doen plaats hebben.

De kundige rector van het gymnasium te Kampen, de heer Dr. A. P. Abbing, is op 30 September plotseling overleden.

Men schrijft uit Venlo, dat de stedelijke regering aldaar het voornemen zou hebben opgevat, om eene poging te doen ten einde, van 1 Jan. 1854 af, de stedelijke belasting op boter en vet af te schaffen.

∴ Onze correspondent te 's Bosch schrijft ons van 1ste het volgende: De tentoonstelling van voortbrengselen van landbouw en nijverheid, door de afdeeling der Noordbrabantsche maatschappij ter bevordering van nijverheid ontworpen, is gister, vrijdag avond plegtstatig gesloten. Deze eerste tentoonstelling, te 's Hertogenbosch gehouden, heeft ruimschoots aan de verwachtingen voldaan, en de hoop doen geboren worden voor eene nog luisterrijker, in het volgende jaar te houden.

Door hooggeplaatste burgerlijke en militaire autoriteiten werd de beteekenisvolle openingsrede van den heer voorzitter der maatschappij aangehoord, en door den voorzitter van de commissie voor de tentoonstelling zeer gepast beantwoord.

Het betrekkelijk groote getal ingezonden voorwerpen lokte menigeen ter bezigtiging van deze uit, en de algemeene deelneming aan dit feest en aan andere te dezer gelegenheid gegeven, getuigde van den bijval, die de uitvoering van het plan mogt genieten.

Ook de paarden- en beestenmarkt van donderdag is goed bezocht geworden. De aanvoer van paarden en hoornvee was bij uitstek schoon.

Alhoewel de cholera in onderscheidene plaatsen van ons vaderland niet schijnt af te nemen, is onze stad en omstrek tot heden, God dank, daarvan volkomen bevrijd gebleven. Wel hebben zich een paar gevallen in den beginne voorgedaan, doch zulks was met vreemdelingen, die elders door de ziekte waren aangetast.

Vrijdag middag is door het koninklijke scherpschuttersgilde, onder de zinspreuk »Ter bevordering van Neêrlands weerbaarheid« te dezer stede gevestigd, een wedstrijd in het busschieten gehouden.

De heer Muschart, 2e luitenant bij het 4e regem. infanterie, alhier in garnisoen, behaalde den 1en prijs, bestaande in eene bus, voor de meest behaalde punten; de heer Mr. Versfelt, Raadsheer in het provinciaal geregtshof van Noordbrabant, erlangde den 2en prijs, eene medaille, voor de meeste punten op één na. De Heer Baron [illegible] Hugenpoth, Griffier der Arrondissements Regtbank alhier, bekwam den 3en prijs, een bronzen ornament, voor het schieten van de meeste rozen en de heer Baron de [illegible] genaar te St. Michiels Gestel ontving den 4en prijs, een kruithoorn, voor het schieten van de meeste punten zonder missen.

▽ Onze correspondent te Meppel schrijft ons: Op den 30 Sept. ll. werd te Meppel de vierde gewone vergadering gehouden van de Drentsche kanaal-maatschappij. Zij werd vertegenwoordigd door 565 aandeelen, uitmakende 171 stemmen.

De overgelegde balans over het 3de boekjaar met een saldo van winst en verlies van ƒ14,722.80 wordt met algemeene stemmen goedgekeurd, het dividend bepaald op 2 pct. en mede besloten, geene uitkeering te doen.

De vertegenwoordiger van de 225 aandeelen der provincie Drenthe beweert, dat de balans niet juist is en houdt zich buiten stemming.

Daarna worden commissarissen gemagtigd, aan de hooge regering en aan de algemeene compagnie van 5000 morgen te Hoogeveen voorstellen te doen tot wijziging van verschillende artikelen der concessie, [illegible] hebbende op vermindering van [illegible] omtrent de verlenging van de Hoogeveensche vaart tot in de veenen van Emmen het zijp kanaal naar Koevorden en het Scheepvaart kanaal uit de verlengde Hoogeveensche vaart langs de westzijde van Drijber, naar Beilen; een en ander onder nadere goedkeuring van de aandeelhouders.

De jaarwedde van den directeur wordt daarna bepaald op ƒ600 'sjaars en als zoodanig benoemd, in plaats van den aftredende A. W. van Holthe tot Echten, de heer H. L. van der Lely, civiel ingenieur met 111 van de 164 uitgebragte stemmen. De heer J. A. Keurnaer, had 53 stemmen bekomen. In plaats van de aftredende commissarissen Meinesz en Bake is eerstgemelde weder herkozen, terwijl in plaats van den tweede aftredende is benoemd, de heer Rahder te Hoogeveen, die deze keuze acht dagen in beraad genomen heeft. Ten slotte is bepaald, dat de volgende vergadering te Amsterdam zal worden gehouden.

Volgens aankondiging van het bestuur van de Nederlandsche Bank waren den 30 September in omloop ƒ80,805,445 aan bankbilletten, bedroeg het saldo der rekening-courant ƒ27,249,436.06 en de waarde der voorhanden munt en munt-materiaal ƒ94,630,956.88½.

Advertentiën.

VOOR EEN HEER TE HUUR, op nieuw gemeubileerde kamers, alle gemakken voorzien, op een pleinen in het midden der stad 's Gravenhage, dadelijk te aanvaarden. Adres: G. bureau *Grondwet*. (124)

De Ondergeteekende verwittigt deze, dat hij Maandag den 3den October, zijn ontslag heeft genomen als **Bestuurder van den Internationalen Telegraaf**, en dat hij dus verzoekt geene Brieven meer in die kwaliteit aan hem te rigten.

's Hage, 3 *October* 1853.

A. RUYSSENAERS.

(125)

Bij JOH. NOMAN EN ZOON te Zalt-bommel is uitgegeven en alom te verkrijgen:

Het wettelijk Armwezen,

of de verschillende gevoelens over de [illegible] wetgeving op het Armbestuur, voorgesteld en overwogen in verband met het aanhangig Ontwerp van Wet. 8o. ƒ 1.90.

Dr. F. JUNGHUHN, Terugreis van Java naar Europa, met de zoogenaamde Engelsche Overlandpost in de maanden September en October 1848. — Met vele fraaije gekleurde platen, roijaal formaat ƒ 2.90.

GESCHIEDENIS VAN HET

MUNT- EN BANKWEZEN

VAN

Nederlandsch Indië,

sedert de herstelling van het Nederlandsch gezag [illegible]

vermeerderd met een overzigt van de bestaande muntstelsels in Britsch-Indië, Ceylon, eenige Portugeesche, Spaansche en Fransche Koloniën, in China, Cochin-China, Arabië en Perzië,

DOOR

D. C. STEYN PARVÉ.

TIJDSCHRIFT

VOOR DE

REGISTRATIE, HET NOTARISAMBT, HYPOTHEEKWEZEN

EN DE REGTEN VAN

ZEGEL, GRIFFIE EN SUCCESSIE,

G. 8. No. 1 en 2 van den zevenden jaargang. De complete jaargang kost slechts ƒ 4.80. Van de zes uitgegeven jaargangen zijn nog slechts ENKELE COMPLETE Ex. voorhanden. (126)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 3 October 1853.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld	$2\frac{1}{2}$	[illegible]
Dito Certificaten	[illegible]	[illegible]
Dito Dito	4	[illegible] 4
Of. Leening	4	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$	
België.		
Certificaten . .	$2\frac{1}{2}$	
Do *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	
Frankrijk.		
Obligatiën . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	$22\frac{3}{16}$ $\frac{1}{16}$
Dito Buitenl. .	3	$46\frac{5}{16}$
Do Binnenl. s/m.	3	42
Bew. Sp. Com.		$5\frac{6}{8}$
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	$38\frac{13}{16}$ $\frac{9}{16}$
Dito uitgest	4	($\frac{15}{16}$)

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	$107\frac{1}{2}$
Dito 1828/1829	5	$106\frac{1}{4}$
Cert. 1831/1838	5	
Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Dito *Hope* . .	4	
Dito *Stieglitz* .	4	
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig. .	6	$72\frac{1}{4}$
Certific. dito .	6	
Polen.		
Obligatiën . . .	4	$84\frac{3}{8}$
Oostenrijk.		
Metalliek . . .	5	$79\frac{5}{8}$ $\frac{7}{8}$
Dito bet. Amst.	5	$93\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$
Dito letter B.	5	$93\frac{1}{2}$ [illegible]
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$40\frac{1}{2}$ $41\frac{9}{16}$
Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$41\frac{1}{8}$

Polen Loten fl. 250 $160\frac{1}{2}$; Braz., bij Roths. p. s. 500 5 pct. $97\frac{5}{8}$; Mexic., te Londen 3 pct. $23\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; Dito Onb. $29\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{1}{2}$.

De stemming was heden over het geheel vrij gunstig en de handel matig. Alleenlijk waren Mexicaansche fondsen tot verhoogde prijzen, zeer gezocht.

FRANKFORT, Vrijdag 30 Sept. 5 pct. Metal. $83\frac{5}{8}$; Loten fl 250 $122\frac{1}{2}$; Bankactiën 1435; 1 pct. Spanje 22; [illegible] dito $41\frac{13}{16}$; wissel op Weenen $108\frac{1}{2}$.

De beurs was algemeen flaauwer.
